

## SZEREG SYCZĄCY:

Zacznijmy od tego, kiedy powinniśmy wymagać użycia głosek syczących od naszych Maluchów? Około 3 urodzin powinno ustępować już zmiękczenie głosek („dziwon’-dzwon) i od tego momentu zaczynamy bacznie zwracać uwagę, czy u dziecka pojawiają się głoski, o których dziś mowa.

### **Kiedy mamy problem? Wtedy, jeśli dziecko:**

Pomimo skończonych 3 lat, uparcie zmiękcza wyrazy („plosię”-proszę);

Wypowiada wprawdzie głoski syczące, ale podczas mówienia wkłada język między zęby (seplenienie międzyzębowe);

Gdy pomija głoski w wyrazie i nie realizuje ich przez to wcale;

Gdy zastępuje je innymi głoskami.

Kiedy głoski brzmią inaczej, nieczysto.

Głoski s, z, c, dz są głoskami dentalizowanymi.(zębowymi). Ich artykulacja polega na zbliżeniu do siebie siekaczy górnej szczęki i żuchwy, co w efekcie nadaje tym głoskom charakterystyczne brzmienie (wydychane powietrze przepływające w środkowej płaszczyźnie języka trze o brzegi siekaczy). Usta są rozchylone (jak przy uśmiechu).

### **Głoska DZ**

Artykulacja jest taka jak przy wymowie głoski C, z tym że dodatkowo drgają więzadła głosowe.

**3, 2, 1 start – zaczynamy**

## **Ćwiczenia artykulacyjne:**

### **Ćwiczenia języka**

1. Liczenie dolnych zębów czubkiem języka po wewnętrznej stronie.
2. Oblizywanie językiem wewnętrznej powierzchni dolnych zębów.
3. Dotykanie czubkiem języka wewnętrznej powierzchni dolnych siekaczy z równoczesnym wybrzmiewaniem głóski [e],
4. Zlizywanie czubkiem języka dżemu lub masła czekoladowego z dolnych dziąseł.
5. Energiczne wyrzucanie czubka języka zza dolnych zębów - zabawa Wymiatanie śmieci.

### **Ćwiczenia oddechowe:**

1. Dmuchanie na chorągiewki i wiatraczki.
2. Dmuchanie na płomień świecy w odległości niepozwalającej zdmuchnąć płomyka, lecz wyginać go pod wpływem dmuchania – zabawa: Tańczący płomyczek.
3. Dmuchanie na papierowe łódki pływające w misce z wodą.
4. Zdmuchiwanie kulki waty kosmetycznej z ręki – zawody: Kto dmuchnie dalej.
5. Wydmuchiwanie baniek mydlanych.
6. Dmuchanie na papierowe ozdoby zawieszane na nitkach o różnej długości ponad głową ćwiczącego.
7. Dmuchanie na papierowe kulki po wytyczonej trasie narysowanej na podłodze – zabawa: Wyścigi samochodowe.
8. Przedmuchiwanie piłeczki pingpongowej do osoby siedzącej na przeciwko – zabawa: Mecz piłkarski.
9. Dmuchanie przez rurkę do wody, aby tworzyły się pęcherzyki powietrza – zabawa: Gotowanie wody.
10. Nadmuchiwanie balonów, zabawek i piłek z folii.
11. Próby gwizdania.
12. Zdmuchiwanie lekkiego przedmiotu z ręki, np. piórka, kłębka waty, papierowej kulki.
13. Rozdmuchiwanie: chrupek, ryżu, kaszy, pociętej gąbki lub kawałków styropianu.
14. Gra na instrumentach muzycznych: organkach, trąbce, gwizdku.
15. Gra na grzebieniu owiniętym cienką bibułą.
16. Dmuchanie na piórko, aby unosiło się ponad głową osoby ćwiczącej.
17. Rozdmuchiwanie plamki farby wodnej na podkładce z tworzywa sztucznego

## **Ćwiczenia warg**

1. Rozciąganie warg do uśmiechu i wymawianie głoski [i],
2. Naprzemienny uśmiech z pokazywaniem zębów, a następnie zasłanianiem ich wargami.
3. Układanie ust do uśmiechu i powrót do pozycji neutralnej.
4. Wydawanie odgłosów z rozciągniętymi kącikami ust:  
kozy - **me, me**,  
barana - **be, be**,  
kurczątką - **pi, pi**,  
śmiechu - **hi, hi**.
5. Pokazywanie szerokiego uśmiechu, a następnie ściąganie ust, jak przy głosce [u].

## **Ćwiczenia rytmizujące**

1. Wskaż ten wyraz, który się nie rymuje np. :  
-zapałki – cymbałki – lis  
-zebra – słoń – dłoń
2. Dzielenie wyrazów na sylaby z klaskaniem:  
ce - bu – la, sa – mo - lot, pa - lec, bu - ty,
3. Marsz po pokoju w rytm podany przez prowadzącego na bębnieku (lub wyklaskiwany).

## **Ćwiczenia słuchowe**

1. Logopeda wypowiada naprzemiennie „dz” i „c” , gdy dziecko usłyszy „dz” uderza w bębenek (klaszcze)
2. Prowadzący wypowiada naprzemiennie sylaby z „dz” i z „c”( dza, ca, dzo, co, dze, ce, cu, dzu, cy, dzy) gdy dziecko usłyszy sylabę z „dz” uderza w bębenek (klaszcze).
3. Prowadzący wymawia wyrazy z głoską „dz” lub „c” Dziecko uderza w bębenek, gdy słyszy wyraz z głoską „dz” (klaszcze).

Przykłady wyrazów:

dzwonek, dzbanek, cebula, dzwonnik, cytryna, pędzel, proca, wędzidełko, więcej,

**Mięśnie rozgrzane, co dalej?**

Tak wygląda buzia przy wymowie głosek

„s”, „z”, „c”, „dz”:

szeroki uśmiech, zęby przybliżone, język za dolnymi zębami.



Zaczynamy od ustawienia wszystkiego w buzi.

**Następny etap to wywołanie głoski DZ:**

Warto zachęcić także dziecko do wymawiania głosek C i DZ zatkanymi uszami. Trzeba zwracać uwagę dziecka na różnice w brzmieniu danych głosek. Dla ułatwienia ćwiczenia wymawiania głoski DZ, można poprosić dziecko o wymawianie samej głoski D i dodanie na końcu przedłużenia w postaci Z, które należy stopniowo skracać.

### **Prawidłowa wymowa głoski DZ w sylabach:**

- spółgłoska „dz” w nagłosie: dze, dzu, dzo, dza, dzy,
- spółgłoska „dz” w śródgłosie: edze, udzu, odzo, adza, ydzy,
- spółgłoska „dz” w wygłosie: edz, udz, odz, adz, ydz
- spółgłoska „dz” w śródgłosie: udza, odza, adza, edza, ydza, idza  
udze, odze, adze, edze, ydze, idze  
udzy, odzy, adzy, edzy, ydzy, idzy  
udzu, odzu, adzu, edzu, ydzu, idzu

### **Prawidłowa wymowa głoski DZ w wyrazach:**

1. Ćwiczenie: czytanie wyrazów z DZ :  
dzwonek, dzwoni, koledzy, miedza, wiedza, nędza, ogrodzenie, rodziny, pieniądze,  
władza, godzą ,marudzą, chodzą;
2. Przeczytaj wyrazy z ćwiczenia 2. Z podziałem na sylaby: dzwo-nek, dzwo-ni .....
3. Pokoloruj sylaby tak aby powstał wyraz:

DZWO	DZYNKI
DZBA	NDZE
FRE	NEK
PIENIA	NEK
PE	DZE
RO	DZEL
PRZE	DZA
MIE	DZA

4. Przeczytaj, a następnie narysuj obrazki, lub przepisz






























































































































DZBANEK	FREŹDEL	BRYNDZA
DZWONEK	MIEDZA	TWIERDZA
DZWONNIK	KOLEDZY	POMIĘDZY
DZYNDZEL	OGRODZENIE	WITAJ WODZU
JEDZENIE	WĘDZONKA	TELEWIZOWIE
PĘDZEL	KUKURYDZA	RDZA
PIENIĄDZE	RYDZE	NA NODZE
JĘDZA	RODZYNKI	URODZAJ

5. Przeczytaj połączenia wyrazowe

UTRUDZENI KOLEDZY	DOWODZENIE WODZÓW
NAJEDZONY DZWONNIK	URODZAJ KUKURYDZY
POBRUDZONY DZBANEK	NĘDZNE PIENIĄDZE
WYGŁODZONY NĘDZNIK	WŁADZA WODZA

6. A teraz weź kostkę i pionek i zagraj w grę. Zasady możesz sam ustalić. Pamiętaj, aby wyraz na polu na którym staniesz wypowiedzieć dokładnie i starannie. Możesz też z tym wyrazem ułożyć zdanie.

Rzuć kostką, przeczytaj słowo, pokoloruj obrazek. Policz, ile jest pokolorowanych obrazków - wygrywa ten, kto ma ich więcej!

CENA	KLOC	TABLICA	POLICJANT	CEGŁA	DONICA	NOC	KUCYK	CYBAŁKI	WIENIEC
PALEC									
BALETNICA									KRAWIEC
CEBULA									PLECAK
CHŁOPIEC									PIEC
START/META									KLOCKI
TACA									KOC
PROCA									ABECADŁO
PAJAC									LATAWIEC
CENTYMETR									MOTOCYKL
DMUCHAWCE									CYRK
WIDELEC									CYRK
CYTRYNA									CYRK
MATERAC									CYRK
CUKIERNICA									CYRK
MAKOWIEC									CYRK
CUKIERKI									CYRK
CYLINDER									CYRK
TANIEC									CYRK

**Kiedy opanujesz prawidłową wymowę sylab i wyrazów,  
pora na zdania i wierszyki**

**Zdania do przeczytania:**

Ania ma pieniądze na pędzel.

Dzwonnik dzwoni rano.

Koledzy pędzą po miedzy.

Wujek kupił wędzonkę i kukurydzę do jedzenia.

Obok ogrodzenia rdzewieje dzwon.

Dzwonnik dzwoni dzwonem.

Pod miedzą były nędzne rydze.

Najedzone rodzynekami jędze pędzą na miotłach.

Obok ogrodzenia była kukurydza.

Wyglodzeni wodzowie indian kupili wędzonkę.

**Wierszyki do przeczytania:**

**Dzwonek**

Dzwonek bardzo pracowity  
dzwoni dźwięcznie tam na skwerku,  
dzwoni także w twym rowerku.

Dzwoni w domu, gdy koledzy  
niosą ci okruchy wiedzy  
(bo ty gips mając na nodze  
sam w domu nudzisz się srodze).

Dzwonek dzwoni w telefonie,  
dzwonią kopytami konie  
czasem coś mi dzwoni w uchu,  
czasem coś zadzwoni w brzuchu.

Dzwony, dzwonki i dzwoneczki  
lubię wasze pioseneczki!

### **Dzwonnik i kot**

W twierdzy ogrodzonej miedzą  
kot i dzwonnik obiad jedzą:  
dzwonnik rydze i wędzonkę,  
a kot mleko, chleba kromkę.  
Najedzony dzwonnik chrapie,  
kotec w twierdzy muchy łapie.

### **Wygłodzony wodza syn**

Wygłodzony wodza syn  
Zjadł rodzynek pełen dzban  
Ukradł jędzy kukurydzę  
Dwie wędzonki, rdzawe rydze  
Najedzony w polu śpi  
A wódz chodzi bardzo zły!